

Кузнецов С. О., Слатвінська В. М. Стандарти Європейського союзу для внутрішніх водних шляхів України: Директива Ради 87/540/ЄЕС (Частина III)

Sergiy Kuznetsov*, Valeriya Slatvinska. European Union Standards for Ukrainian Inland Waterways: Council Directive № 87/540/EEC (Part III)**

Suggested citation:

Кузнецов, С.О., Слатвінська, В.М. (2018). Стандарти Європейського Союзу для внутрішніх водних шляхів України: Директива Ради 87/540/ЄЕС (Частина III). *Lex Portus*, 4, 17-34. <https://doi.org/10.26886/2524-101X.4.2018.2>

Kuznetsov, S.O., Slatvinska, V.M. (2018). Standarty Yevropeiskoho Soiuzu dlia vnutrishnikh vodnykh shliakhiv Ukrainy: Dyrektyva Rady 87/540/leES (Chastyna 1) [European Union standards for Ukrainian inland waterways: Council Directive 87/540/EEC (Part III)]. *Lex Portus*, no. 4, 17-34. <https://doi.org/10.26886/2524-101X.4.2018.2> [in Ukrainian].

***Sergiy Kuznetsov. PhD in Law, Associate Professor, Chairman of the Board of the public organization “Association of the Ukrainian Navigators” (42, Kanatna St., Odessa, Ukraine).**

****Valeriya Slatvinska. Magister of Law, National University “Odessa Academy of Law” (2, Akademichna St., Odessa, Ukraine).**

ABSTRACT

The article is devoted to the study of the provisions of the current legislation of Ukraine and the provisions of Council Directive 87/540/EEC with a view to determining the

conditions for its implementation and realization of its provisions in Ukraine. The effect of the norms of the Council Directive 87/540/EEC on the circle of persons was investigated. Moreover, the authors proposed a classification of the range of persons for whom the Directive is in force. So, this is: physical persons-entrepreneurs carrying out cargo transportation directly (individually); enterprises transporting goods directly (individually); groups or co-operatives of operators acting as agents in relation to their members; natural persons-entrepreneurs and / or enterprises operating as “subcontractors”. Furthermore, the conceptual and terminological apparatus, namely the notions “shipping company”, “association of enterprises”, “legal status of a legal entity”, “legal personality of a business entity”, “subcontractor”, “management of transport operations on permanent basis” are analyzed. Moreover, the concepts have been investigated by comparing their meanings in the Directive, the Ukrainian legislation and legal dictionaries. Finally, the comparison of the provisions on the terms of professional competence in the Directive with the provisions of the current legislation of Ukraine is made. The authors have proved that the qualification characteristic “Manager on water transport (by fleet)” regarding the definition of tasks, responsibilities and scope of knowledge to a certain extent coincides with the requirements of Council Directive 87/540 / EEC. However, qualification requirements are considerably higher because they require a complete higher education of the corresponding field of study (master, specialist), experience of work on the organization and operation of the fleet - not less than 3 years, and knowledge of English in the framework of their duties (provided that the company carries out international transportation).

Key words: implementation, shipping company, transport operations, professional competence, inland waterways, Council Directive № 87/540/EEC.

REFERENCES

Arhangel'skij, I.Ju. Arhangel'skaja, O.Ju. (1996). *Anglo-russkij vneshne-torgovyj slovar'-spravochnik*. [English-Russian foreign trade dictionary-reference]. M.: “MENATEP-INFORM”. [in Russian].

Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union, Protocols, Annexes, Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007, Tables of equivalences (The Member States). Official Journal, 2012, 326, 1-390.

Council Directive 87/540/EEC of 9 November 1987 on access to the occupation of carrier of goods by waterway in national and international transport and on the mutual recognition of diplomas, certificates and other evidence of formal qualifications for this occupation (87/540/EEC) (Council of the European Union). Official journal, no L 322/20, 12.11.87. 20–24.

Dovidnyk kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv. Vypusk 67. Vodnyi transport [Reference book of professional qualifications of workers. Issue 67. Water transport]. Retrieved from <http://consultant.parus.ua/?doc=02ZCWD5F3A> [in Ukrainian].

Dyrektyva pro dostup do zdiisnennia perevezen tovariv natsionalnymy i mizhnarodnymy vodnymy shliakhamy, a takozh pro vzaiemne vyznannia dyplomiv, sertyfikativ i inshykh dokumentiv pro osvitu kvalifikatsiiu v tsii sferi 1987 (Rada Yevropeyskykh Spivtovarystv) [Directive on access to the occupation of carrier of goods by waterway in national and international transport and on the mutual recognition of diplomas, certificates and other evidence of formal qualifications for this occupation (Council of the European Communities)]. *Ofitsiinyi visnyk Yevropeyskykh Spivtovarystv*, L 322/20 [UA], 12.11.87, 20–24. [in Ukrainian].

Hospodarskyi kodeks Ukrainy 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Economic Code of Ukraine (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 18, 19-20, 21-22, 144. [in Ukrainian].

International Safety Management Code (ISM Code). Retrieved from https://www.classnk.or.jp/hp/pdf/activities/statutory/ism/ISM_Cd/ISM-Code-e.pdf

International Standard Classification of Occupations. ILO, Geneva. Retrieved from http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_172572.pdf

Kodeks torhovelnoho moreplavstva Ukrainy 1995 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Code of Commercial Seafaring of Ukraine 1995 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 47-52, 349. [in Ukrainian].

Lyst shchodo nadання roziasnennia stosovno pravosubiektnosti pidpriemstva 2004 (Ministerstvo yustytzii Ukrainy). [Letter of explanation regarding the legal personality of the enterprise 2004 (Ministry of Justice of Ukraine)]. *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1332323-04> [in Ukrainian].

Mamuljan, A.S., Kashkin, S.Ju. (1993). *Anglo-russkij polnyj juridicheskij slovar'*. [English- Russian full legal dictionary]. M.: Sovetnik. [in Russian].

Metodychni rekomendatsii shchodo formuvannia kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv [Methodical recommendations on the qualification characteristics of occupational workers]. Retrieved from https://hrliga.com/docs/Nakaz_547-1438.htm [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia natsionalnykh klasyfikatoriv, zminy do derzhavnoho klasyfikatora ta skasuvannia chynnosti derzhavnykh klasyfikatoriv Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy "Klasyfikator profesii" DK 003:2005 (Derzhpozhyvstandart Ukrainy). [Order on the approval of national classifiers, changes in the state classifier and the abolition of the state classifiers National Classifier of Ukraine "Classifier of Occupations" DK 003: 2005 (Derzhpozhyvstandart of Ukraine)]. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN19198.html [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia natsionalnykh standartiv Ukrainy, derzhavnykh klasyfikatoriv Ukrainy, natsionalnykh zmin do mizhderzhavnykh standartiv, vnesennia zminy do nakazu Derzhspozhyvstandartu Ukrainy vid 31 bereznia 2004 r. № 59 ta skasuvannia normatyvnykh dokumentiv 2004 (Derzhavnyi komitet Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoi polityky) [Order on approval of national standards of Ukraine, state classifiers of Ukraine, national changes to interstate standards, amending the Order of the State Committee for Standardization of Ukraine dated March 31, 2004 No. 59 and the abolition of regulatory documents 2004 (State Committee of Ukraine on Technical Regulation and Consumer Policy)]. *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04>. [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu upravlinnia bezpekoiu sud-noplavstva na morskomu i richkovomu transporti 2003 (Ministerstvo transportu Ukrainy) [Order on Approval of the Regulation on the Safety Management System for Naval and Maritime Transport 2003 (Ministry of Transport of Ukraine)] *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1193-03> [in Ukrainian].

Postanova pro kontseptsiiu pobudovy natsionalnoi statystyky Ukrainy ta Derzhavnu prohramu perekhodu na mizhnarodnu systemu obliku i statystyky 1993 (Kabinet Ministriv Ukrainy) [Resolution on the concept of the construction of national statistics of Ukraine and the State Program for the transition to the international accounting and statistics system 1993 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/326-93-%D0%BF> [in Ukrainian].

Postanova pro zatverdzhennia zahalnykh umov ukladennia ta vykonannia doho-voriv pidriadu v kapitalnomu budivnytstvi 2005 (Kabinet Ministriv Ukrainy) [Regulation on approval of general conditions for the conclusion and performance of contractors in the capital construction 2005 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-%D0%BF> [in Ukrainian].

Rishennia № 14-rp/2002 u spravi za konstytutsiynym podanniam 47 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) punktu 1 chastyny pershoi statti 3 ta punktu 6 statti 4 Zakonu Ukrainy "Pro status narodnoho deputata Ukrainy" (sprava shchodo sumisnosti posad narodnoho deputata Ukrainy i chlena Kabinetu Ministriv Ukrainy) [2002] Konstytutsiynyi Sud Ukrainy. [Decision of No. 14-rp/2002 in a case under the constitutional petition of 47 people's deputies of Ukraine on the compliance with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of paragraph 1 of the first part of Article 3 and clause 6 of article 4 of the Law of Ukraine "On the Status of People's Deputy Ukraine" (the case on the compatibility of posts of people's deputy of Ukraine and a member of the Cabinet of Ministers of Ukraine) [2002] of The Constitutional Court of Ukraine]. *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [The official website of the

Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v014p710-02> [in Ukrainian].

Regulation № 1612/68 of the Council of 15 October 1968 on freedom of movement for workers within the Community (European Economic Community). *Official journal*, L 257, 19.10.68, 2–12.

Regulation № 1071/2009 of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 establishing common rules concerning the conditions to be complied with to pursue the occupation of road transport operator and repealing Council Directive 96/26/EC (Text with EEA relevance) (European Parliament, Council of the European Union). *Official journal*, L 300, 14.11.2009, 51–71.

Rotan, V.H., Zub, I.V., Sonin, O.Ye. (2010). *Naukovo-praktychnyi komentar do zakonodavstva Ukrainy pro pratsiu* [Scientific and practical commentary on the legislation of Ukraine on labor]. Kh.: Faktor. [in Ukrainian].

SUB-CONTRACTOR. Retrieved from <https://dictionary.cambridge.org/ru/словары/английский/subcontractor?q=>

Treaty establishing the European Economic Community (representatives of Belgium, the Federal Republic of Germany (FRG), France, Italy, Luxembourg and the Netherlands). Retrieved from https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_3_antlasmalar/1_3_1_kurucu_antlasmalar/1957_treaty_establishing_eec.pdf

Treaty of Lisbon amending the Treaty of European Union and the Treaty establishing the European Community (European Union). *Official Journal of the European Union*, C, 2007, 50, 306.

Tsyvilnyi Kodeks, 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Civil Code 2003 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Statements of Verkhovna Rada of Ukraine], 40-44, 356. [in Ukrainian].

Velychko, R.B. (2013). Poniattia ta oznaky pravovoho statusu yurydychnoi osoby za zakonodavstvom Ukrainy [Concepts and signs of the legal status of a legal entity under the legislation of Ukraine]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava* [Scientific notes of Lviv University of Business and Law], 10, 287-390. [in Ukrainian].

Zakon pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib-pidpriemtsiv ta hromadskykh formuvan 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Law on the State Registration of Legal Entities, Individuals – Entrepreneurs and Public Associations (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Statements of Verkhovna Rada of Ukraine], 31-322, 63. [in Ukrainian].

Zakon pro mizhnarodne pryvatne pravo 2005 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Law on Private International Law, 2005 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Statements of Verkhovna Rada of Ukraine], 32, 422. [in Ukrainian].

Zavorodnii, K.V. (2017). *Formuvannia ta rozvytok lohistychnoho outsorsynhu v umovakh rehionalnykh transformatsii* [Formation and development of logistics outsourcing in conditions of regional transformations]. Odesa. [in Ukrainian].

Кузнецов С. О.*

к. ю. н., доцент,

Голова правління

громадської організації

“Асоціація українських мореплавців”

(м. Одеса, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7353-8982>**Слатвінська В. М.****

магістр права,

Національний університет

“Одеська юридична академія”

(м. Одеса, Україна)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6082-981X>

УДК 347.799.6:656.62(477):341.174.001.8(4)

DOI 10.26886/2524-101X.4.2018.2

СТАНДАРТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДЛЯ ВНУТРІШНІХ ВОДНИХ ШЛЯХІВ УКРАЇНИ: ДИРЕКТИВА РАДИ 87/540/ЄЕС (ЧАСТИНА ІІІ)***

Досліджено дію норм Директиви Ради 87/540/ЄЕС за колом осіб. Проаналізовано понятійно-термінологічний апарат, а саме поняття “судноплавна компанія”, “об’єднання підприємств”, “правовий статус юридичної особи”, “правосуб’єктність суб’єкта господарювання”, “субпідрядник”, “управління

* **Sergiy Kuznetsov**, PhD in Law, Associate Professor, Chairman of the Board of the public organization “Association of the Ukrainian Navigators”.

** **Valeriya Slatvinska**, Magister of Law, National University “Odessa Academy of Law”.

*** Початок див.: Частина I (*Lex Portus*, 2018, 2, 68-78) та Частина II (*Lex Portus*, 2018, 3, 41-54).

транспортними операціями на постійній основі”. Здійснено порівняння наведених у Директиві положень щодо умови професійної компетенції з відповідними положеннями чинного законодавства України.

Ключові слова: імплементація, судноплавна компанія, транспортні операції, професійна компетенція, внутрішні водні шляхи, Директива Ради № 87/540/ЄЕС.

Sergiy Kuznetsov, Valeriya Slatvinska. European Union Standards for Ukrainian Inland Waterways: Council Directive 87/540/EEC (Part III). – Article.

The effect of the norms of the Council Directive 87/540/EEC on the circle of persons was investigated. The conceptual and terminological apparatus, namely the notions “shipping company”, “association of enterprises”, “legal status of a legal entity”, “legal personality of a business entity”, “subcontractor”, “management of transport operations on permanent basis” are analyzed. The comparison of the provisions on the terms of professional competence in the Directive with the provisions of the current legislation of Ukraine is made.

Key words: implementation, shipping company, transport operations, professional competence, inland waterways, Council Directive № 87/540/EEC.

Кузнецов С. А., Слатвинская В. Н. Стандарты Европейского Союза для внутренних водных путей Украины: Директива Совета 87/540/ЕЭС (Часть III). – Статья.

Исследовано действие норм Директивы Совета 87/540/ЕЭС по кругу лиц. Проанализирован понятийно-терминологический аппарат, а именно понятия “судоходная компания”, “объединение предприятий”, “правовой статус юридического лица”, “правосубъектность субъекта хозяйствования”, “субподрядчик”, “управление транспортными операциями на постоянной основе”. Осуществлено сравнение приведенных в Директиве положений об условиях профессиональной компетенции с положениями действующего законодательства Украины.

Ключевые слова: имплементация, судоходная компания, транспортные операции, профессиональная компетенция, внутренние водные пути, Директива Совета № 87/540/ЕЭС.

Наступним напрямком цього дослідження є з’ясування сфери дії Директиви Ради 87/540/ЄЕС (Директива про доступ до здійснення перевезень, 1987; Directive on access, 1987) за колом осіб.

По-перше, це “Заявники” (“*the applicants*”) [частина 2 статті 3] – особи, що бажають здійснювати діяльність (бажають отримати допуск, подають заяву на право займатися діяльністю) – наводимо в перекладі українською з “*an application for access to the occupation*” (частина 1 статті 6 (Директива про доступ до здійснення перевезень, 1987)), що входить до сфери дії Директиви Ради 87/540/ЄЕС. Тут і далі ми цитуємо текст Директиви українською мовою (Директива

про доступ до здійснення перевезень, 1987) та англійською мовою (Directive on access, 1987) паралельно.

До кола цих осіб слід відносити як фізичних осіб підприємців (далі – ФОП) та юридичних осіб, так і об'єднання таких осіб. Відповідно до класифікації, що ми пропонуємо, це стосується саме:

- ФОП, що здійснюють перевезення вантажів безпосередньо (одноособово);

- підприємств, що здійснюють перевезення вантажів безпосередньо (одноособово);

- груп або кооперативів (об'єднань) (відповідно до частини 1 статті 118 Господарського кодексу України, об'єднанням підприємств є господарська організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань) операторів, що діють в якості агента по відношенню до своїх членів;

- ФОП та/або підприємства, що діють в “якості субпідрядників” (“as sub-contractors”).

Фізична особа підприємця, що здійснює перевезення вантажів безпосередньо. Відповідно до чинного законодавства України, це особа, яка є громадянином України, іноземним громадянином, особою без громадянства, що здійснює підприємницьку діяльність (Класифікація організаційно-правових форм господарювання, 2004).

Підприємства, що здійснюють перевезення вантажів безпосередньо (далі – транспортні підприємства).

Відповідно до ч. 2 ст. 1 Директиви термін “підприємство” (“undertaking”) означає компанії або фірми “в значенні статті 58 Договору”. Йдеться про Договір про заснування Європейського Економічного Співтовариства, стаття 58. Звернемо увагу на те, що підписаний в 1958 році у Римі Договір про створення Європейського економічного співтовариства 01.11.1993 року (Treaty establishing the European Economic Community) змінив назву на Договір про створення Європейського співтовариства. А Договір про створення Європейського співтовариства після переробки (в результаті реформи правових підвалин ЄС, проведеної Лісабонським договором 2007 року (Treaty of Lisbon amending the Treaty of European Union and the Treaty establishing the European Community, 2007)) став називатися Договір про функціонування Європейського Союзу (ДФЄС). Тому наводимо статтю 54 ДФЄС. Вона наголошує, що “підприємства” – це товари-

ства, створені згідно з цивільним або торгівельним правом, включаючи кооперативні спілки та інші юридичні особи, діяльність яких регулюється публічним або приватним правом, окрім неприбуткових (Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, 2012).

Щодо судноплавної компанії або компанії-судновласника, то чинне законодавство України розуміє під цими термінами власника судна або будь-яку іншу організацію чи особу, яка прийняла на себе відповідальність за експлуатацію судна і погодилася прийняти на себе усі обов'язки і відповідальність, що покладаються на неї МКУБ (International Safety Management Code), Положенням про систему управління безпекою судноплавства на морському і річковому транспорті (Положення про систему управління безпекою судноплавства на морському і річковому транспорті, 2003) і (або) іншими актами чинного законодавства (див., наприклад, статтю 20 Кодексу торговельного мореплавства України).

Відповідно до ч. 4 ст. 62 Глави 7 Господарського кодексу України, підприємство є юридичною особою. Згідно з ч. 1. статті 89 Цивільного кодексу України, юридична особа підлягає державній реєстрації у порядку, встановленому Законом України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань”. Підприємство набуває статус юридичної особи. Так, наприклад, з точки зору адміністративно-правової науки – правовий статус юридичної особи – це правова категорія, що системно характеризує суб'єкта правових відносин, відображає його права, свободи і законні інтереси у сфері державного управління, визначає міру відповідальності за вчинені правопорушення (Величко, 2013, с. 287-390). Зокрема, набуває правосуб'єктність. Зазначимо, що Господарський та Цивільний кодекси України містять різні підходи до визначення правосуб'єктності суб'єкта господарювання (Щодо надання роз'яснення стосовно правосуб'єктності підприємства, 2004). Положення Господарського кодексу України передбачають спеціальну правоздатність – наявність у юридичної особи таких прав та обов'язків, які відповідають меті і завданням її діяльності. Цивільний кодекс України закріплює у ч. 1 ст. 91 універсальну правоздатність юридичної особи – здатність мати такі ж цивільні права та обов'язки (цивільну правоздатність), як і фізична особа. А згідно зі ст. 26 Закону України “Про міжнародне приватне право”, цивільна правоздатність та дієздатність

юридичної особи визначається особистим законом юридичної особи. Відмітимо, що правосуб'єктність набувається після проходження відповідних процедур створення та реєстрації.

Групи або кооперативи (об'єднання) (відповідно до ч. 1 ст. 118 Господарського кодексу України, об'єднанням підприємств є господарська організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань операторів, що діють в якості агента по відношенню до своїх членів.

Це підприємства, метою яких є здійснення підприємницької діяльності в якості судового агента для розподілу роботи серед своїх членів, незалежно від того, чи такі групи або кооперативи (об'єднання) мають правосуб'єктність (*“irrespective of whether such groups or cooperatives possess legal personality”*). До цієї групи “замовників”, відповідно до ч. 1 ст. 3 Директиви, належать також члени таких груп, або кооперативів операторів, які здійснюють їх діяльність виключно протягом певного періоду часу в якості підрядників інших транспортних підприємств.

Відповідно до ст. 2 Закону України “Про кооперацію”, кооператив – це юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування.

ФОП та/або підприємства, що діють “в якості субпідрядників” (*“as sub-contractors* (*Sub-contractor* – субпідрядник, завод-суміжник (Лисенко, 2004, с. 511). *Subcontracting* – субпоставки, субподряд (Архангельский, Архангельская, 1996, с. 81); *a person or company that a contractor pays to do part of the work that the contractor has agreed to do* (Dictionary. Cambridge)). Субпідрядник – підрядник, який в порядку, визначеному договором підряду, та на підставі договору субпідряду, укладеному з генеральним підрядником, залучається до виконання робіт (Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві). Прикладами використання субпідрядників є цивільно-правові договори (глава 61 Цивільного Кодексу України), господарсько-правовий договір – капітальне будівництво (глава 33 Господарського Кодексу України) та нетипові трудові договори. Серед яких слід відзначити аутсорсинг

(від англ. *outsourcing* – “зовнішнє джерело”), а саме логістичний аутсорсинг. Так, наприклад, серед 5 рівнів логістики (Завгородній, 2017, с. 20) лише на третьому рівні (логістика третього рівня/*third party logistics*) провайдер логістичних послуг/логістичний провайдер надає комплекс логістичних послуг, а також такі додаткові послуги, як проміжне зберігання вантажу, проектування та розробка інформаційних систем, використання послуг субпідрядників.

Загальною вимогою до усіх Замовників, відповідно до ч. 1 ст. 3 Директиви, є вимога про те, що вони “повинні відповідати умовам професійної компетенції” (“*must satisfy the conditions of professional competence*”).

При цьому, відповідно до абз. 3 ч. 1 ст. 3 Директиви, з огляду на те, що підприємство є юридичною особою, воно не може відповідати умовам професійної компетенції. Отже, вимагається щоб одна з фізичних осіб, яка виконує відповідні обов’язки на Підприємстві, відповідала умовам професійної компетенції (“*must meet the condition of professional competence*”). Така фізична особа має: 1) фактично управляти транспортними операціями Підприємства (“*in actual fact manage the undertaking’s transport operations*”); 2) виконувати відповідні обов’язки “на постійній основі” (“*on a permanent basis*”).

Для Заявника ФОП у випадку, якщо він особисто не відповідає умовам професійної компетенції, передбачена можливість зазначити іншу особу, що відповідає цим умовам і фактично управляє транспортними операціями на постійній основі. *Permanent* – постійний (Мамулян, Кашкин, 1993, с. 279). *Basis* – базис, основа, основание (Лисенко, 2004, с. 37). Особа, що постійно контролює транспортні операції, має значення у разі, якщо власник не збігається з особою, яка керує компанією на щоденній основі. Наприклад, якщо власник є товариством з обмеженою відповідальністю з кількома власниками, вони повинні призначити менеджера, який відповідає вимогам щодо освіти. Точно так само, якщо фізична особа володіє компанією, але не має необхідної освіти, він/вона може наймати менеджера, який керує компанією. Це може бути хто завгодно, поки виконуються вимоги до цього роду заняття. Цей підхід схожий на положення 1071/2009/ЄС для автомобільного транспорту (Regulation (EC) № 1071/2009), у якому дається наступне визначення: “*transport manager*” means a natural person employed by an undertaking or, if that undertaking is a natural person, that person or, where provided for, another natural person

designated by that undertaking by means of a contract, who effectively and continuously manages the transport activities of that undertaking. Тому вважаємо, що назва посади особи, що керує транспортними операціями на постійній основі є транспортний менеджер.

Відповідно до пояснень Науково-практичного коментаря до законодавства України про працю до ст. 23 Кодексу законів про працю України, на постійній основі можна працювати як за строковим трудовим договором, так і за трудовим договором, укладеним на невизначений строк (Ротань, Зуб, Сонін, 2010, с. 134).

А відповідно до правової позиції Конституційного Суду України “будь-яка робота, яка здійснюється “на постійній основі”, виключає її поєднання з певними посадами в органах державної влади та органах місцевого самоврядування, які передбачають роботу на такій же постійній основі, зокрема на посадах керівників органів виконавчої влади” (абз. 14 п. 2 мотивувальної частини Рішення від 4 липня 2002 року № 14-рп/2002) (Справа щодо сумісності посад народного депутата України і члена Кабінету Міністрів України).

Щодо найманих осіб, зазначених в Регламенті Ради (ЄЕС) № 1612/68 від 15 жовтня 1968 року про свободу руху працівників всередині Співтовариства (Regulation (EEC) No 1612/68 of the Council of 15 October 1968 on freedom of movement for workers within the Community), Директива також може застосовуватися, якщо держави-члени дозволяють здійснювати діяльність, передбачену цією Директивою або її виконання лише особами, що мають професійні знання або навички (Преамбула Директиви).

Частина 2 ст. 3 Директиви встановлює, що умова професійної компетенції полягає у володінні стандартними професійними знаннями з предметів, перелічених в Додатку до Директиви. Обсяг та зміст стандартних професійних знань “визначається визнаними органами або установами, уповноваженими для цього кожною державою-членом” (“*accepted by the authority or body appointed for this purpose by each Member State*”). Після перевірки володіння особою відповідними знаннями, уповноважені державою-членом органи або установи, цій особі видають сертифікат, який посвідчує її відповідність умовам професійної компетенції.

Отже, знання, що беруться до уваги для визнання професійної компетенції повинні стосуватися, як мінімум, дисциплін, перелічених у Додатку “Перелік дисциплін, зазначених в статті 3 (2), для яких

необхідно підтвердження професійної компетенції” до Директиви. Дисципліни повинні бути докладно описані і визначені, або ухвалені компетентними органами державної влади. Дисципліни мають бути такими, щоб їх могли засвоїти особи, освітній рівень яких рівний рівню освіти, що досягається в кінці обов’язкової шкільної освіти (Преамбула Додатку).

Відповідно до Частини А Додатку “Дисципліни, для яких вимагається існування задовільних знань для перевізників, що бажають здійснювати лише національні транспортні операції” такими дисциплінами є: 1. “Законодавство” (“*Law*”), 2. “Комерційний і фінансовий менеджмент підприємств” (“*The commercial and financial management of an undertaking*”), 3. “Вихід на ринок” (“*Access to the market*”), 4. “Технічні стандарти і технічні аспекти діяльності” (“*Technical standards and technical aspects of operation*”), 5. “Безпека” (“*Safety*”).

Відповідно до Частини В Додатку “Дисципліни, для яких вимагається існування задовільних знань для перевізників, що бажають здійснювати міжнародні транспортні операції”, такими дисциплінами є: дисципліни, перелічені в частині А; положення національних норм, що застосовуються до транспортних перевезень водними шляхами в державах-членах всередині Співтовариства і державами, що не є членами ЄС; стандарти Співтовариства і міжнародні конвенції і угоди, особливо щодо фрахтування і цін, а також умов перевезення; митна практика і формальності; основні регламенти щодо перевезень в державах-членах. Необхідні знання можна отримати або шляхом закінчення курсів, або практичним досвідом праці в підприємстві водних перевезень, або шляхом поєднання цих двох можливостей (ч. 2 ст. 3 Директиви).

Порівняймо наведені у Директиві положення щодо умови професійної компетенції з відповідними положеннями чинного законодавства України.

Національний класифікатор України “Класифікатор професій” ДК 003:2005 (далі – КП) (Національний класифікатор України “Класифікатор професій” ДК 003 : 2005) було розроблено на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 04.05.1993 року № 326 “Про Концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики”. За основу розроблення КП було прийнято Міжнародну стандартну класифікацію професій (ISCO–88: International Standard

Classification of Occupations/ILO, Geneva), яку Міжнародна конференція статистики праці Міжнародного бюро праці рекомендувала для переведення національних даних у систему, що полегшує міжнародний обмін професійною інформацією. Але, у КП, на відміну від ISCO–88, використовується додаткова ознака, а саме – кваліфікаційний рівень робіт, які виконуються, що визначається залежно від вимог до освіти, професійного навчання та практичного досвіду працівників, здатних виконувати відповідні завдання та обов'язки. Отже, об'єктами класифікації в КП є професії (здатність виконувати подібні роботи, які вимагають від особи певної кваліфікації, що визначається рівнем освіти та спеціалізацією).

Користуючись КП, зокрема Частиною 5 “Класифікація професій” знаходимо, відповідно до ієрархічної структури кодових позначень: код розділу 1 “Законодавці, вищі державні службовці, менеджери (управителі)”; код підрозділу 14 “Менеджери (управителі) підприємств, установ, організацій та їх підрозділів”; код класу 144 “Менеджери (управителі) у будівництві, на транспорті, пошті та зв'язку”; код підкласу 1443 “Менеджери (управителі) на транспорті”, що включає, серед іншого, менеджерів (управителів) на водному транспорті.

Відповідно до Частини 4 “Описання розділів класифікації професій” КП, Розділ 1 вміщує професії, що пов'язані зокрема з керівництвом об'єднаннями підприємств, підприємствами, установами, організаціям та їхніми підрозділами незалежно від форм власності та видів діяльності. Цей розділ щодо кваліфікації, як ознаки класифікації, є змішаним порівняно з іншими розділами. Он охоплює широке коло професій, пов'язаних із здійсненням різноманітних функцій управління та керівництва, які в цілому суттєво відрізняються за своєю складністю та відповідальністю (підрозділ 4.1 КП).

Для подальшого аналізу нормативно-правового змісту кваліфікаційної характеристики професій, які включено до підкласу 1443 “Менеджери (управителі) на транспорті”, звернемося до Випуску 67 “Водний транспорт” Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (ДКХП). Цей випуск ДКХП розроблено відповідно до Методичних рекомендацій щодо розроблення Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (ДКХП) з урахуванням змін і доповнень до змісту робіт і кваліфікаційних вимог, які виникли під впливом упровадження досягнень науки, техніки технології,

організації виробництва та праці, з урахуванням структурної перебудови на річковому транспорті. Випуск урахує рекомендації виконавчих органів Міжнародної організації праці, вимоги конвенцій та резолюцій з торговельного мореплавства, запобігання забрудненню із суден, запобігання зіткненню суден, про підготовку і дипломування моряків та несення вахти, вимоги Міжнародної гідрографічної організації стосовно навігаційно-гідрографічного забезпечення безпеки судноплавних водних шляхів (див. Вступ до Випуску 67 “Водний транспорт” до ДКХП). Ми навмисно привели у повному обсязі цю частину Вступу аби підкреслити відсутність позначення урахування документів Європейського Союзу, отже відсутність навіть спроби їх імплементації.

Розділ “Річковий транспорт” доповнено кваліфікаційною характеристикою “Менеджер (управитель) на водному транспорті (по флоту)”, яку затверджено Президентом АСК “Укррічфлот” 10.07.2003 р. та погоджено з Міністерством праці та соціальної політики України.

Отже, кваліфікаційна характеристика “Менеджер (управитель) на водному транспорті (по флоту)” визначає завдання та обов’язки, обсяг знань та кваліфікаційні вимоги до особи, яка може обіймати посаду з названої професії.

Щодо завдань та обов’язків вказано, зокрема, що ця особа забезпечує виконання зобов’язань з перевезення вантажів суднами компанії (пароплавства) згідно з укладеними договорами (контрактами) та іншими вимогами клієнтів, що стосуються його діяльності або діяльності менеджерської групи (підгрупи), до якої він може входити. Своєчасно приймає рішення про доцільність виконання конкретного рейсу для конкретного судна, розробляє та видає капітанам рейсові завдання; здійснює розрахунки за перевезення вантажів (спільно з економічною службою). Виконує заплановані показники маржинального прибутку, згідно з бюджетом групи суден, разом з економічною та фінансовою службами (або з підпорядкованими менеджментській групі економістом і фінансистом), контролює виконання рейсових та експлуатаційних витрат за кожним закріпленим судном.

Щодо об’єму знань вказано, зокрема, що ця особа повинна знати постанови, розпорядження, накази, інструкції, нормативні та інші керівні матеріали з організації перевезення вантажів суднами компанії (пароплавства); керівні документи з питань планування

виробничої та експлуатаційної діяльності флоту; техніко-експлуатаційні та техніко-економічні характеристики суден; економіку та умови експлуатації флоту; міжнародні акти та правила, які регламентують торговельне судноплавство, а також місцеві правила держав, до портів яких заходять судна компанії (пароплавства); порядок, методику формування регламентованих бюджетів роботи підпорядкованих суден; процедури та порядок укладання договорів (контрактів) на перевезення вантажів.

Щодо кваліфікаційних вимог вказано, що потрібна повна вища освіта з відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст). Стаж роботи з організації та експлуатації флоту – не менше 3 років. Знання англійської мови в межах своїх обов’язків (за умови виконання компанією міжнародних перевезень). Щодо міжнародних перевезень зазначимо наступне.

Конвенція про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу (ратифікована Україною), не містить легального визначення терміну “міжнародні перевезення”, однак у ч. 1 ст. 1 Конвенції вказується, що вона поширюється на перевізників Сторін, які виконують перевезення пасажирів у міжнародному сполученні автобусами незалежно від країни їх реєстрації, та має для них обов’язкову силу, а також на перевезення пасажирів та їх багажу автобусами, *якщо в договорі перевезення зазначено, що перевезення здійснюється територіями не менш як двох Сторін і пункт відправлення або пункт призначення знаходиться на території однієї із Сторін* (у даній Конвенції також міститься поняття “маятникове перевезення” – перевезення пасажирів, яке здійснюється у визначені терміни, з території однієї держави до місця тимчасового перебування на території іншої держави з наступним поверненням даної групи автобусами того ж перевізника до держави її початкового від’їзду).

Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів (Україна приєдналася до Конвенції із застереженнями), як і попередня Конвенція, не містить визначення поняття “міжнародні перевезення”, однак ч. 1 ст. 1 містить посилання на те, що ця Конвенція застосовується до будь-якого договору автомобільного перевезення вантажів транспортними засобами за винагороду, *коли зазначені в договорі місце прийняття вантажу для перевезення і місце, передбачене для доставки, знаходяться у двох різних краї-*

нах, з яких принаймні одна є договірною країною, незважаючи на місце проживання і громадянство сторін.

Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень (Україна приєдналася до Конвенції) у ч. 2 ст. 1 вказує, що для цілей цієї Конвенції *“міжнародне перевезення” означає будь-яке перевезення, при якому, згідно з визначенням сторін, місце відправлення й місце призначення незалежно від того, чи є перерва у перевезенні або перевантаження, розташовані або на території двох держав-сторін, або на території однієї й тієї самої держави-сторони, якщо погоджена зупинка передбачена на території іншої держави, навіть якщо ця держава не є державою-стороною. Перевезення між двома пунктами на території однієї й тієї самої держави-сторони без такої зупинки не розглядається в розумінні цієї Конвенції як міжнародне.*

Відповідно до ст. 1 Угоди про міжнародні автомобільні перевезення між Урядом України та Урядом Республіки Туреччина, положення цієї Угоди стосуються *міжнародних перевезень пасажирів і вантажів з території або на територію однієї з Договірних Сторін або транзитом через територію іншої Договірної Сторони транспортними засобами, які зареєстровані на території першої Договірної Сторони.*

Згідно з ч. 1 ст. 1 Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про міжнародні комбіновані перевезення, ця Угода поширюється на міжнародні комбіновані перевезення вантажів, що здійснюються залізничним, водним та/або автомобільним транспортом, що зареєстрований на території держави однієї з Договірних Сторін, *між територіями держав Договірних Сторін або транзитом через територію держав однієї або обох Договірних Сторін.*

Отже, кваліфікаційна характеристика “Менеджер (управитель) на водному транспорті (по флоту)” щодо визначення завдань, обов’язків та обсягу знань певною мірою співпадає з вимогами Директиви Ради 87/540/ЄЕС, а щодо кваліфікаційних вимог є значно вищими: потрібна повна вища освіта відповідного напрямку підготовки (магістр, спеціаліст), стаж роботи з організації та експлуатації флоту – не менше 3 років та знання англійської мови в межах своїх обов’язків (за умови виконання компанією міжнародних перевезень).

(Далі буде)

ЛІТЕРАТУРА

Архангельский, И.Ю., Архангельская, О.Ю. (1996). *Англо-русский внешнеторговый словарь-справочник*. М.: "МЕНАТЕП-ИНФОРМ".

Величко, Р.Б. (2013). Поняття та ознаки правового статусу юридичної особи за законодавством України. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*, 10, 287-390.

Господарський кодекс України, 2003 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 18, 19-20, 21-22, 144.

Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Вип. 67. Водний транспорт. <<http://consultant.parus.ua/?doc=02ZCWD5F3A>>

Директива про доступ до здійснення перевезень товарів національними і міжнародними водними шляхами, а також про взаємне визнання дипломів, сертифікатів і інших документів про освітню кваліфікацію в цій сфері 1987 (Рада Європейських Співтовариств). *Офіційний вісник Європейських Співтовариств*, L 322/20 [UA], 1987, 20-24.

Завгородній, К.В. (2017). *Формування та розвиток логістичного аутсорсингу в умовах регіональних трансформацій*. Одеса.

Закон про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань 2003 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 31-322, 63.

Закон про кооперацію 2003 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 5, 35.

Закон про міжнародне приватне право 2005 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 32, 422.

Кодекс торговельного мореплавства України, 1995 (Верховна Рада України). *Відомості Верховної Ради України*, 47-52, 349.

Лисенко В.О. (2004). *Сучасний англо-російський морський технічний словник. Більше ніж 74 000 термінів*. Київ: ТОВ "ВП Логос".

Лист щодо надання роз'яснення стосовно правосуб'єктності підприємства 2004 (Міністерство юстиції України). *Офіційний сайт Верховної Ради України*. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1332323-04>>

Мамулян, А.С., Кашкин, С.Ю. (1993). *Англо-русский полный юридический словарь*. М.: СоветникЪ.

Методичні рекомендації щодо формування кваліфікаційних характеристик професій працівників. <https://hrliga.com/docs/Nakaz_547-1438.htm>

Наказ про затвердження національних класифікаторів, зміни до державного класифікатора та скасування чинності державних класифікаторів Національний класифікатор України "Класифікатор професій" ДК 003:2005 (Держпоживстандарт України). <http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN19198.html>

Наказ про затвердження національних стандартів України, державних класифікаторів України, національних змін до міждержавних стандартів, внесення зміни до наказу Держспоживстандарту України від 31 березня 2004 р. № 59 та скасування нормативних документів 2004 (Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики). Офіційний сайт Верховної Ради України. <<http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04>>.

Наказ про затвердження Положення про систему управління безпекою судноплавства на морському і річковому транспорті 2003 (Міністерство транспорту України). Офіційний сайт Верховної Ради України. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1193-03>>

Постанова про затвердження загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві 2005 (Кабінет Міністрів України). Офіційний сайт Верховної Ради України. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-%D0%BF>>

Постанова про концепцію побудови національної статистики України та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики 1993 (Кабінет Міністрів України) Офіційний сайт Верховної Ради України. <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/326-93-%D0%BF>>

Рішення у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 1 частини першої статті 3 та пункту 6 статті 4 Закону України “Про статус народного депутата України” (справа щодо сумісності посад народного депутата України і члена Кабінету Міністрів України) (№ 14-рп/2002) [2002] Конституційний Суд України. Офіційний сайт Верховної Ради України. <<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v014p710-02>>.

Ротань, В.Г., Зуб, І.В., Сонін, О.Є. (2010). *Науково-практичний коментар до законодавства України про працю*. 12-те вид., перероб. і доп. Х.: Фактор.

Цивільний Кодекс України, 2003 (Верховна Рада України). Відомості Верховної Ради України, 40-44, 356.

Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union, Protocols, Annexes, Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007, Tables of equivalences (The Member States). Official Journal, 2012, C 326, 1-390.

Council Directive 87/540/EEC of 9 November 1987 on access to the occupation of carrier of goods by waterway in national and international transport and on the mutual recognition of diplomas, certificates and other evidence of formal qualifications for this occupation (87/540/EEC) (Council of the European Union). Official journal, no L 322/20, 12.11.87. 20–24.

International Safety Management Code (ISM Code). <https://www.classnk.or.jp/hp/pdf/activities/statutory/ism/ISM_Cd/ISM-Code-e.pdf>

International Standard Classification of Occupations/ILO, Geneva. <http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_172572.pdf>

Regulation № 1612/68 of the Council of 15 October 1968 on freedom of movement for workers within the Community (European Economic Community). Official journal, L 257, 19.10.68, 2–12.

Regulation № 1071/2009 of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 establishing common rules concerning the conditions to be complied with to pursue the occupation of road transport operator and repealing Council Directive 96/26/EC (Text with EEA relevance) (European Parliament, Council of the European Union). Official journal, L 300, 14.11.2009, 51–31.

SUB-CONTRACTOR <<https://dictionary.cambridge.org/ru/словарь/английский/subcontractor?q=>> (2018).

Treaty establishing the European Economic Community (representatives of Belgium, the Federal Republic of Germany (FRG), France, Italy, Luxembourg and the Netherlands). <https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_3_antlasmalar/1_3_1_kurucu_antlasmalar/1957_treaty_establishing_eec.pdf>

Treaty of Lisbon amending the Treaty of European Union and the Treaty establishing the European Community (European Union). Official Journal of the European Union, C, 2007, 50, 306.

REFERENCES

Arhangel'skij, I.Ju. Arhangel'skaja, O.Ju. (1996). *Anglo-russkij vneshne-torgovyj slovar'-spravochnik*. [English-Russian foreign trade dictionary-reference]. M.: "MENATEP-INFORM". [in Russian].

Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union, Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union, Protocols, Annexes, Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, signed on 13 December 2007, Tables of equivalences (The Member States). Official Journal, 2012, 326, 1-390.

Council Directive 87/540/EEC of 9 November 1987 on access to the occupation of carrier of goods by waterway in national and international transport and on the mutual recognition of diplomas, certificates and other evidence of formal qualifications for this occupation (87/540/EEC) (Council of the European Union). Official journal, no L 322/20, 12.11.87. 20–24.

Dovidnyk kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv. Vypusk 67. Vodnyi transport [Reference book of professional qualifications of workers. Issue 67. Water transport]. Retrieved from <http://consultant.parus.ua/?doc=02ZCWD5F3A> [in Ukrainian].

Dyrektyva pro dostup do zdiisnennia perevezhen tovariv natsionalnymi i mizhnarodnymi vodnymi shliakhamy, a takozh pro vzaiemne vyznannia dyplomiv, sertyfikativ i inshykh dokumentiv pro osvitiu kvalifikatsiiu v tsii sferi 1987 (Rada Yevropeiskykh Spivtovarystv) [Directive on access to the occupation of carrier of goods by waterway in national and international transport and on the mutual recognition of diplomas, certificates and other evidence of formal qualifications for this occupation (Council of the European Communities)]. Ofitsiyni visnyk Yevropeiskykh Spivtovarystv, L 322/20 [UA], 12.11.87, 20–24. [in Ukrainian].

Hospodarskyi kodeks Ukrainy 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Economic Code of Ukraine (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 18, 19-20, 21-22, 144. [in Ukrainian].

International Safety Management Code (ISM Code). Retrieved from https://www.classnk.or.jp/hp/pdf/activities/statutory/ism/ISM_Cd/ISM-Code-e.pdf

International Standard Classification of Occupations. ILO, Geneva. Retrieved from http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_172572.pdf

Kodeks torhovelnoho moreplavstva Ukrainy 1995 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Code of Commercial Seafaring of Ukraine 1995 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine], 47-52, 349. [in Ukrainian].

Lyst shchodo nadannia roziasnennia stosovno pravosubiektnosti pidpriemstva 2004 (Ministerstvo yustytisii Ukrainy). [Letter of explanation regarding the legal personality of the enterprise 2004 (Ministry of Justice of Ukraine)]. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v1332323-04> [in Ukrainian].

Mamuljan, A.S., Kashkin, S.Ju. (1993). *Anglo-russkij polnyj juridicheskij slovar'*. [English-Russian full legal dictionary]. M.: Sovetnik. [in Russian].

Metodychni rekomendatsii shchodo formuvannia kvalifikatsiinykh kharakterystyk profesii pratsivnykiv [Methodical recommendations on the qualification characteristics of occupational workers]. Retrieved from https://hrliga.com/docs/Nakaz_547-1438.htm [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia natsionalnykh klasyfikativ, zminy do derzhavnoho klasyfikatora ta skasuvannia chynnosti derzhavnykh klasyfikativ Natsionalnyi klasyfikator Ukrainy "Klasyfikator profesii" DK 003:2005 (Derzhpozhyvstandart Ukrainy). [Order on the approval of national classifiers, changes in the state classifier and the abolition of the state classifiers National Classifier of Ukraine "Classifier of Occupations" DK 003: 2005 (Derzhpozhyvstandart of Ukraine)]. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN19198.html [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia natsionalnykh standartiv Ukrainy, derzhavnykh klasyfikativ Ukrainy, natsionalnykh zmin do mizhderzhavnykh standartiv, vnesennia zminy do nakazu Derzhspozhyvstandartu Ukrainy vid 31 bereznia 2004 r. № 59 ta skasuvannia normatyvnykh dokumentiv 2004 (Derzhavnyi komitet Ukrainy z pytan tekhnichnoho rehuliuвання ta spozhyvchoi polityky) [Order on approval of national standards of Ukraine, state classifiers of Ukraine, national changes to interstate standards, amending the Order of the State Committee for Standardization of Ukraine dated March 31, 2004 No. 59 and the abolition of regulatory documents 2004 (State Committee of Ukraine on Technical Regulation and Consumer Policy)]. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04>. [in Ukrainian].

Nakaz pro zatverdzhennia Polozhennia pro systemu upravlinnia bezpekoiu sud-no-plavstva na morskomu i richkovomu transporti 2003 (Ministerstvo transportu Ukrainy) [Order on Approval of the Regulation on the Safety Management System for Naval and

Maritime Transport 2003 (Ministry of Transport of Ukraine)] *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1193-03> [in Ukrainian].

Postanova pro kontseptsiiu pobudovy natsionalnoi statystyky Ukrainy ta Derzhavnu prohramu perekhodu na mizhnarodnu systemu obliku i statystyky 1993 (Kabinet Ministriv Ukrainy) [Resolution on the concept of the construction of national statistics of Ukraine and the State Program for the transition to the international accounting and statistics system 1993 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/326-93-%D0%BF> [in Ukrainian].

Postanova pro zatverdzhennia zahalnykh umov ukladennia ta vykonannia doho-voriv pidriadu v kapitalnomu budivnytstvi 2005 (Kabinet Ministriv Ukrainy) [Regulation on approval of general conditions for the conclusion and performance of contractors in the capital construction 2005 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. *Ofitsiyni sait Verkhovnoi Rady Ukrainy*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-%D0%BF> [in Ukrainian].

Rishennia № 14-rp/2002 u spravi za konstytutsiinym podanniam 47 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo vidpovidnosti Konstytutsii Ukrainy (konstytutsiinosti) punktu 1 chas-tyny pershoi statti 3 ta punktu 6 statti 4 Zakonu Ukrainy "Pro status narodnoho deputata Ukrainy" (sprava shchodo sumisnosti posad narodnoho deputata Ukrainy i chlena Kabinetu Ministriv Ukrainy) [2002] Konstytutsiyni Sud Ukrainy. [Decision of No. 14-rp/2002 in a case under the constitutional petition of 47 people's deputies of Ukraine on the compliance with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of paragraph 1 of the first part of Article 3 and clause 6 of article 4 of the Law of Ukraine "On the Status of People's Deputy Ukraine" (the case on the compatibility of posts of people's deputy of Ukraine and a member of the Cabinet of Ministers of Ukraine) [2002] of The Constitutional Court of Ukraine]. *Ofitsiynny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v014p710-02> [in Ukrainian].

Regulation № 1612/68 of the Council of 15 October 1968 on freedom of movement for workers within the Community (European Economic Community). *Official journal*, L 257, 19.10.68, 2–12.

Regulation № 1071/2009 of the European Parliament and of the Council of 21 October 2009 establishing common rules concerning the conditions to be complied with to pursue the occupation of road transport operator and repealing Council Directive 96/26/EC (Text with EEA relevance) (European Parliament, Council of the European Union). *Official journal*, L 300, 14.11.2009, 51–71.

Rotan, V.H., Zub, I.V., Sonin, O.Ye. (2010). *Naukovo-praktychnyi komentar do zakonodavstva Ukrainy pro pratsiu* [Scientific and practical commentary on the legislation of Ukraine on labor]. Kh.: Faktor. [in Ukrainian].

SUB-CONTRACTOR. Retrieved from <https://dictionary.cabridge.org/ru/словарь/английский/subcontractor?q=>

Treaty establishing the European Economic Community (representatives of Belgium, the Federal Republic of Germany (FRG), France, Italy, Luxembourg and the Netherlands). Retrieved from https://www.ab.gov.tr/files/ardb/evt/1_avrupa_birligi/1_3_antlasmalar/1_3_1_kurucu_antlasmalar/1957_treaty_establishing_eec.pdf

Treaty of Lisbon amending the Treaty of European Union and the Treaty establishing the European Community (European Union). *Official Journal of the European Union*, C, 2007, 50, 306.

Tsyvylnyi Kodeks, 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Civil Code 2003 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Statements of Verkhovna Rada of Ukraine], 40-44, 356. [in Ukrainian].

Velychko, R.B. (2013). Poniattia ta oznaky pravovoho statusu yurydychnoi osoby za zakonodavstvom Ukrainy [Concepts and signs of the legal status of a legal entity under the legislation of Ukraine]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava* [Scientific notes of Lviv University of Business and Law], 10, 287-390. [in Ukrainian].

Zakon pro derzhavnu reiestratsiiu yurydychnykh osib, fizychnykh osib-pidpriiemtsiv ta hromadskykh formuvan 2003 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Law on the State Registration of Legal Entities, Individuals – Entrepreneurs and Public Associations (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Statements of Verkhovna Rada of Ukraine], 31-322, 63. [in Ukrainian].

Zakon pro mizhnarodne pryvatne pravo 2005 (Verkhovna Rada Ukrainy). [Law on Private International Law, 2005 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [Statements of Verkhovna Rada of Ukraine], 32, 422. [in Ukrainian].

Zavhorodnii, K.V. (2017). *Formuvannia ta rozvytok lohistychnoho outsorsynhu v umovakh rehionalnykh transformatsii* [Formation and development of logistics outsourcing in conditions of regional transformations]. Odesa. [in Ukrainian].

